

HERCEGOVAC U MEĐIMURJU: U Veroni sam često uspoređivao Romea i Juliju s Petrom i Katarinom Zrinski

Objavio **Igor Zovko** - 28. studenoga 2024.

Spomenik Katarini Zrinski, Petru Zrinskom i Franu Krsti Frankopanu | Foto: Igor Zovko

PLIVAO NIZ NERETVU, ISPLIVAO MED DRAVOM MUROM: Šetajući Veronom, uz Lung'Adige, pa preko mosta Navi k Julijinoj kući, uvijek bih se sjetio Petra Zrinskog i njegova pisma svojoj Katarini...

Piše: **Igor Zovko**

Plemstvo obvezuje (noblese oblige), nekad je bilo, razmišljam dok hodam predivnim Perivojem Zrinskih u središtu Čakovca, a ne kao danas, da političko "plemstvo" državnu kesu odvezuje.

Stari grad pun je povijesti. Ispod njega, po legendi spava Pozoj, zmaj kojeg se ne smije buditi, jer čim se pomakne, Međimurje zatrese kakav potres.

Falkensteiner Black Friday ponuda

Falkensteiner Hotel Park Punat

Rezerviraj odmah

Falkensteiner Black Friday ponuda

Najbolja ponuda u godini za odmor iz snova!

Rezerviraj odmah

Stari grad Zrinskih u Čakovcu | Foto: Igor Zovko

Iz tog predivnog dvorca kao da dopiru koraci stare hrvatske plemićke obitelji Zrinskih koja je utjecala na povijest nacionalnog identiteta toliko da se spominje i u budnici "Marjane, Marjane", a i mostarski Zrinjski (1905.), najbolji nogometni klub u Bosni i Hercegovini.

Romeo i Julija, Petar i Katarina

Obitelj hrvatskih velikaša ostavila je nemjerljiv trag još od 12. pa sve do 17. stoljeća. Razvijali su trgovinu, umjetnost, a posebno su se istaknuli borbom protiv Osmanlija.

Svojedobno, dok sam živio u Veroni, često sam uspoređivao Romea i Juliju s Petrom i Katarinom. Romea i Juliju povijest ne pamti da su stvarno postojali, ali su zato Talijani iskoristili starog dobrog Williama (Shakespearea), pa su tako od Julijine kuće i njezina balkona te navodna groba napravili turističku atrakciju po kojem je taj grad postao i poznat, a rijeke turista, što zaljubljenih, što onih koji "šaraju", posjećuju ga u svako doba godine. Šetajući uz Lung'Adige, pa preko Mosta Navi prema tim simbolima tragične ljubavi, uvijek bih se sjetio naših Petra i Katarine i njegova pisma ljubljenoj.

I uvijek mi je palo na pamet ta englesko-talijanska fikcija s plemenitom porukom i naša stvarna tragedija Zrinskih.

Urota

Zrinsko-Frankapanska urota, kako povijest piše, protuhabsburška je urota hrvatskih i ugarskih velikaša izazvana centralističkim i germanizatorskim nastojanjima bečkoga dvora. Povod uroti bilo je sklapanje nepovoljnoga Vašvarskoga mira s Osmanlijama (1664), ugovorenog protiv volje i bez nazočnosti hrvatskog i ugarskog plemstva. U uroti su sudjelovali braća Nikola VII. i Petar IV. Zrinski, Fran Krsto Frankapan, ostrogonski nadbiskup Juraj Lippay, ugarski velikaš Ferenc Wesselényi, erdeljski knez Ferenc I. (Franjo I.) Rákóczy, državni sudac Ferenc III. (Franjo III.) Nádasdy i štajerski velikaš Erazmo Tattenbach. Urotnici su uzalud tražili pomoć u Francuskoj, Poljskoj i Turskoj. Izdani na dvoru, Petar Zrinski i Fran Krsto Frankapan odlaze (1670) u Beč kako bi ishodili pomilovanje.

Posljednje pismo ljubljenoj

Bila je to prijevara. Zatvoreni su i poslije višemjesečne istrage osuđeni na smrt zbog veleizdaje. U tom zatvoru, čekajući smrt, svjestan da mu je došao kraj, Petar je Katarini napisao pismo. Posljednje. Nije to ljubavno pismo

kao danas, kad je sve svedeno na emojije i kojekakve simbole internetskih odaja. To je pismo ljubavi za "najdrakše hižne tovarušice – zasada vdove Katarine grofine Zrinski".

Spomenik Nikoli Zrinskom | Foto: Igor Zovko

Pismo ljubavi jednog moćnika koji je mogao imati svakojake prilježnice, ali je volio samo jednu. To je kratko, ali pismo puno topline i smiraja pred strašnu sudbu.

Moje drago serce

"Moje drago serce. Nimaj se žalostiti zverhu ovoga moga pisma niti burkati. Polag Božjega dokončanja sutra o desete ore budu mene glavu sekli, i tulikaj še naukupe tvojemu Bratcu. Danas smo mi jedan od drugoga serčeno prošćenje uzeli. Zato jemljem ja sada po ovom listu i od tebe jedan vekovečni valet, Tebe proseči ako sam te v čem zbantuval ali ti se v čem zameril (koje ja dobro znam) oprosti mi. Budi bog hvaljen, ja sam k smerti dobro pripravan niti se plašim. Ja se ufam v Boga vsamogućega koji me je na ovom svitu ponizil, da se tulikaj še mene hoće miluvati, i ja ga budem molil i prosil (komu sutra dojtí ufam se) da se mi naukupa pred njegovem svetem thronušem v dike vekovečne sastanemo. Veče ništar ne znam ti pisati, niti za sina za druga do končanja našega siromaštva. Ja sam vse na Božju volju ostavil. Ti se ništar nej žalosti ar je to tak moralo biti. V Novom Mestu pred zadnjim dnevom mojega zaživljenja, 29 dan aprila meseca o sedme ore podvečer, leta 1671. Naj te Gospodin Bog s moju kčerju Auroru Veroniku blagoslovi.

Groff Zrini Petar.

Pismo koje odzvanja

Tridesetog dana travnja su pogubljeni. Tu tragedija obitelji nije prestala. Dok su se Capuleti i Montecchi dozvali pameti i nešto naučili od bola smrti svoje zaljubljene djece, Zrinski i Frankopani su razbaštinjeni a obitelji rasturene.

Foto: Igor Zovko

Družba braće Hrvatskoga zmaja 1907. u Austriji pronašla je kosti Petra Zrinskog i Frana Krste Frankopana, a 1919. godine njihove su ostatke prenijeli i sahranili u Zagrebačkoj katedrali, iza glavnog oltara, gdje se i danas nalaze.

Originalno, jedno od najpotresnijih tekstova na hrvatskom jeziku, pismo Petra Zrinskog voljenoj Katarini – pismo ljubavi, oproštajno pismo hrvatskog bana, grofa Petra Zrinskog, čuva se u riznici zagrebačke katedrale. A riječi iz njega tako su moćne da odzvanjaju i nukaju na promišljanje i danas bilo koga tko ga je čitao...

— — —

Tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije

